

22. Dan slovenskega papirništva

Letno srečanje papirno in papirnopredelovalne industrije

Klemen MOŽINA • Univerza v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fakulteta, Katedra za grafično in informacijsko tehnologijo • Snežniška 5, 1000 Ljubljana

Letno srečanje papirne in papirnopredelovalne industrije je bilo tradicionalno na Bledu, in sicer 14. novembra 2018. Izvedeno je bilo že 22., kar nedvoumno govori o tradiciji, ki se ohranja, obnavlja in nadgrajuje. Tematika 22. Dneva slovenskih papirničarjev je bila Papir v digitalni dobi. Kljub precej nacionalno poimenovanemu dogodku, tj. slovenskih papirničarjev, se ga udeleži precej bolj pisana mednarodna družba, pretežno z nemško govorečega območja, saj so bodisi papirnice največkrat v njihovi lasti bodisi slovenske papirnice največ izvozijo v te države.

Skupni cilj vseh udeležencev je bil, kako se spoprijeti z vse večjimi pritiski digitalizacije in kako jih obrniti sebi v prid. Ključ za

preživetje je sposobnost prilagoditve na okolico, ne glede na osebna prepričanja oz. navade. Danes je digitalni svet znatno bolj prisoten, kot si lahko predstavljamo ali priznamo. Vsi smo nekako vpeti vanj, kar označuje obseg izvrševanja tudi delovnih operacij. Tradicionalna industrija, kar papirna zagotovo je, se je navkljub vesplošni javni percepciji o okamnelem delovanju med prvimi soočila z izzivi industrije 3.0 in vanjo vpeljala digitalizacijo in avtomatizacijo. Napredno razmišljanje, pripravljenost za sprejemanje novega in prepoznavanje ključnih dejavnikov in trenutkov, ki kreirajo prihodnost, na podlagi katerih je odvisen tudi obstoj podjetja na trgu, so bili papirničarjem že vse od začetka izdelave prvega lista papirja vedno nekaj domačega in blizu. Obstoj skozi 2000 let je zadosten argument za navedeno.

Utrip slovenske papirne industrije 2017

Slovenske papirnice so leto 2017 končale pozitivno, z zastavljeno letno rastjo proizvodnje in tudi prodaje, kar zveni zelo pozitivno in spodbudno. Toda tudi v papirni

in papirnopredelovalni industriji ostaja eno poglavje še vedno nerešeno, kljub vsem naporom deležnikov, in to je dodana vrednost na zaposlenega, ki bi morala preseči mejo 1000 EUR. V panogi, v kateri je zaposlenih 4400 ljudi, od tega 50 odstotkov v proizvodnji in 50 v predelavi, je zagotovo možno izkoristiti dodatne potenciale, ki bi proizvodom zvišale dodano vrednost. V tem segmentu je še precej manevrskega prostora, predvsem z vidika neizkoriščenega obsega sodelovanja univerze in gospodarstva. Podjetja postajajo vse preveč zaprta, nekatera celo samozadostna in na drugi strani ne razvojno naravnana, saj zgolj opravljajo naloge, ki jim jih zada lastnik na oddaljeni lokaciji. Slovenska papirna in papirnopredelovalna industrija ima ogromen razvojni potencial, manjka ji zgolj nekaj več »svobode«, ki bi bila finančno podkrepljena.

Spremembe na trgih

Predstavitev aktualnega dogajanja v Evropski uniji in tudi na svetu Jorija Ringmana iz Evropske konfederacije papirne industrije (CEPI) je bila precejšnja streznitev za slovenske izdelovalce in predelovalce

Novi Eskov proizvodni obrat fleksotiskarskih plošč v mestu Itzehoe (Nemčiji).

Esko: Novi obrat proizvodnje fleksotiskarskih plošč

Podjetje Esko je v skladu s poslovnim načrtom kontinuirane širitve poslovanja vzpostavilo nov obrat za celotno proizvodnjo fleksotiskarskih plošč v mestu Itzehoe (Nemčija). Objekt površinsko meri 4300 kvadratnih metrov in vključuje tudi poseben inovacijski center. Nova lokacija pod eno streho združuje celotno panožno proizvodnjo fleksotiskarskih plošč, torej raziskave, razvoj, strojništvo, testiranje in proizvodnjo. Posebna novost je tako imenovani center za pridobivanje izkušenj strank, s katerim se bodo lahko stranke in industrijski partnerji bolj vključevali v tehnične in poslovne podrobnosti razvoja fleksotiskarskih rešitev in tehnologij.

Na novi lokaciji je tudi center za izobraževanje, ki vključuje vse procese izdelave fleksotiskarske forme, torej pripravo, barvno upravljanje, upodobitev in izdelavo fleksotiskarske forme ter montažo. V omenjenem centru so nameščeni sistemi za izdelavo fleksotiskarskih form CDI Crystal in CDI Spark in tudi sistem za osvetljevanje fleksotiskarskih plošč XPS Crystal.

Podjetje Esko že več kot 25 let razvija in proizvaja fleksotiskarske plošče. Rojstni kraj Eskove prve digitalne je dejansko kraj Itzehoe, na trgu imajo kar 70-odstotni delež.

Več informacij na www.esko.com.

Slika 1: Utrip z 22. Dneva slovenskega papirništva.

papirja. Obseg zbranega odpadnega papirja je po podatkih CEPI zgolj 35 odstotkov vsega papirja, izdanega na slovenskem trgu. Stopnja recikliranja v EU je 73-odstotna oz. na novo zastavljena strategija predvideva celo 80-odstotno do leta 2030, kar pomeni, da je zbranega papirja v Sloveniji zastrašujoče malo. Podatek, 35 % zbranega odpadnega papirja, lahko obravnavamo na dva načina: država, tj. politika, se bo morala začeti intenzivneje ukvarjati z odpadki in

drugič, 35 % pomeni 38 % neizkoriščenega potenciala surovine, kolikor nam ga v Sloveniji ne uspe zbrati, da bi dosegli 73-odstotno stopnjo zbranega odpadnega papirja v EU za proizvodnjo novega papirja, kar bi imelo tudi neposreden pozitiven učinek na gospodarstvo. Slovenske papirnice in kartonažerji izvozijo več kot 95 odstotkov proizvedenega papirja, surovine pa v podobnem obsegu uvozijo. Ker sektor papirne in papirnopredelovalne industrije za 2,7-krat presega doprinos k

Slika 2: MMK Digital.

celotnemu bruto domačemu proizvodu, je neodzivnost države na podane pobude panoge nerazumljiv. V splošnem imamo Slovenci občutek, da skrbno ravnamo z odpadki. Vendar občutek vara, kar je Ringman samo še potrdil. Napisano bi nam moralo biti v spodbudo in ne v pogubo. Na trgu je 37 odstotkov sekundarne surovine, ki bi jo morali bolj sistematično zbrati in predelati. Pri tem nam bi lahko precej pomagala prav »digitalizacija«. Komunikacijski kanali, ki jih medij ponuja, so odprti, toda ne smejo biti zlorabljeni. Nagovori morajo biti jasni, neposredni, nedvoumni, predvsem pa podprti z argumenti. Uporabniki novodobnih komunikacijskih kanalov znajo večinoma podatke prefiltrirati in izbrati zgolj uporabne. Populistične izjave, ki danes krožijo v medijih in na številnih javnih predstavitvah, v večini negativno predstavljajo papirno panogo. Največkrat se jo povezuje z energijsko zajetno in potratno panogo. Izboljšanje stanja je mogoče le z vpeljavo digitalizacije v papirništvo. Mlajše generacije v papirnicah s svojimi svežimi idejami pristopa h kupcu že vzpostavljajo nov način interakcije med proizvajalcem in kupcem. Takšen primer je platforma MMK Digital – kupuj karton po spletu 24/7, podjetja Mayr-Melnhof Karton in Količevo Kartona. Vodja projekta Group Digital Business v MMK, Danijela Jovic, je bila predstavljena kot

oseba, ki ne zna delati s telefaksom oz. niti ne ve, čemu je služil. Opis je slikovit in se ga bodo delodajalci morali zavedati in sprejeti. Generacija novega kadra je digitalno pismena in neobremenjena z zgodovino, kar ni vedno pozitivno, vendar ko uspe vodstvu preseči osebne omejitve in oklepanje zgodovine, mu tovrstni kolektiv lahko precej odpre nove, neizkoriščene poslovne možnosti in ena takšnih je predstavljeni MMK Digital (slika 2). Kupec, v tem primeru kartonov, ima na voljo zanj vse ključne informacije, tj. proizvodni program, planirana proizvodnja posameznega materiala, čas dostave, celotni strošek, spremljanje izdelka, zgodovine naročil idr. Načeloma gre za komponente, na katere smo navajeni iz spletnih trgovin, postavljene v zelo specifično, strokovno okolje. Povezljivost, pretok in obvladovanje informacij so večji izzivi digitalizacije.

Največji proizvajalec ofsetnih tiskarskih strojev Heidelberg (slika 3) si je zastavil cilj postati največji ponudnik tovrstnih storitev po načelu operativnega lizinga (plačilo glede na porabo) oz., kot oni poimenujejo, petletnega načrta naročnine. Ta zajema opremo, storitev, servis, potrošni material in programsko opremo, pri čemer je cilj projekta povečanje učinkovitosti in produktivnosti tiskarskega stroja. Večina uporabnikov njihove strojne opreme je

v conu ugodja, tj. stroja za 30 milijonov odtisov/letno, pri čemer je skonstruirana zmogljivost stroja 90 milijonov odtisov/letno. V podjetju Heidelberg se zavedajo, kje vse so lahko težave za navedeno, in prav zato so se odločili za prevzem dela odgovornosti njihovih kupcev, po novem najemnikov, s katerimi bi skupaj hitreje in učinkoviteje reagirali na zaplete. Trenutno imajo po svetu v najemni shemi 20 strojev. Za leto 2019 jih napovedujejo 30, za leto 2025 že 100 in do leta 2040 že več kot 250.

Zaključki

Kot vidijo vlogo papirja v digitalni dobi, ostaja na mestu primarnega nosilca informacij. Kako priti do njega, pa je zgodba, ki zahteva naprednejše razmišljanje in vpeljavo novodobnih konceptov v poslovne modele. Kakor koli imamo percepcijo, da nam je vedno na voljo, se kaj hitro izkaže, da ni vedno tako. Že samo en parameter je dovolj (gramatura, gostota, premaz, barva ipd.), da nas postavi v neugoden položaj, in to je presečišče, kjer se tradicionalno sreča z digitalnim. Odziv na povpraševanje in potrebe. V tej smeri je še precej neizvedenega in odprtega. Obenem pa ne smemo preiti iz ene skrajnosti v drugo. Včeraj izključno analogno, danes zgolj digitalno. Ljudje smo si različni; nekateri zahtevajo obisk komercialista, sejma ipd., drugim zadostuje komunikacija po spletu.

Slika 3: Novi slogan podjetja Heidelberg.